

Overzicht vragen en antwoorden raden 8KTD programmabegroting 2024-2027

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
8K – Algemeen	2
TD – Algemeen	2
8K – In vogelvlucht; Ontwikkelingen in beleid	3
TD – In vogelvlucht; Ontwikkelingen in beleid	8
8K - Programma 0 - Bestuur en ondersteuning	10
TD - Programma 0 - Bestuur en ondersteuning	11
8K - Programma 1 - Veiligheid	11
TD - Programma 1 – Veiligheid	11
8K - Programma 2 - Verkeer, vervoer en waterstaat.....	11
TD - Programma 2 - Verkeer, vervoer en waterstaat	12
8K - Programma 3 - Economie	13
TD - Programma 3 – Economie	14
8K - Programma 4 - Onderwijs	15
TD - Programma 4 – Onderwijs	16
8K - Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie	16
TD - Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie	18
8K - Programma 6 - Sociaal Domein	19
TD - Programma 6 - Sociaal domein.....	20
8K - Programma 7 - Volksgezondheid en milieu	20
TD - Programma 7 - Volksgezondheid en milieu	21
8K - Programma 8 - Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing ..	21
TD - Programma 8 - Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing ..	21
8K – Overhead	22
TD – Overhead	23
8K - 3.2.1 Paragraaf Lokale heffingen.....	23
TD - 3.2.1 Paragraaf Lokale heffingen	23
8K - 3.2.2 Paragraaf Weerstandsvermogen c.a.	23
TD - 3.2.2 Paragraaf Weerstandsvermogen	24
8K - 3.2.3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	25
TD - 3.2.3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	25
8K - 3.2.4 Paragraaf Financiering	25
TD - 3.2.4 Paragraaf Financiering	26
8K - 3.2.5 Paragraaf Bedrijfsvoering	26
TD - 3.2.5 Paragraaf Bedrijfsvoering	26

8K - 3.2.6 Paragraaf Verbonden partijen.....	26
TD - 3.2.6 Paragraaf Verbonden partijen.....	27
8K - 3.2.7 Paragraaf Grondbeleid.....	27
TD - 3.2.7 Paragraaf Grondbeleid	27
8K - 3.2.8 Paragraaf Wet Open Overheid	27
TD - 3.2.8 Paragraaf Wet Open Overheid	27
8K - 4. Financiële begroting	27
TD - 4. Financiële begroting	27

8K – Algemeen

Algemeen (Achtcarspelen)	
CDA	
1.	Graag visie op het ravijn jaar. Welke scenario's heeft het college om de effecten daarvan te minimaliseren? Antwoord: Om deze vraag zorgvuldig te kunnen beantwoorden is de reactietermijn iets te kort gebleken. Een reactie op deze vraag volgt tijdens de begrotingsmarkt en/of schriftelijk beantwoord voorafgaand aan de begrotingsbehandeling.

TD – Algemeen

Algemeen (Tytsjerksteradiel)	
PvdA/GroenLinks	
1.	1.1. Ynlieding, side 4 Laatste zin van de eerste alinea: 'Oant no ta sit der gjin beweging yn (overleg met regering over 3.5 miljard euro korting op het gemeentefonds) en likje de sinjalen net posityf'. Wat zijn op dit moment de redenen dat er geen beweging in zit? Antwoord: Het (huidige, nu demissionaire) kabinet wilde geen keuzes maken voor de ontwikkelingen met betrekking tot het gemeentefonds voor de jaren 2026 en verder. Dat was voorbehouden aan in hun ogen het nieuwe kabinet. Inmiddels zijn een aantal lopende discussies over de financiën van gemeenten controversieel verklaard. (https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2023Z15114&did=2023D36646). Dat betekent dat er tot en met heden geen beweging vanuit Den Haag is, om iets te doen aan het structureel ophogen van het gemeentefonds.
2.	Wat doen de diverse gemeenten om er wel beweging in te krijgen; dit ook met de verkiezingen in het achterhoofd? Antwoord:

	Via de VNG en dan met name via de commissie financiën van de VNG, waarin wethouder Tytsy Willemsma namens de noordelijke gemeenten zitting in heeft, werd en wordt gelobbyd om hier beweging in te krijgen. Gemeentefinanciën is het centrale onderwerp op de agenda van de VNG-commissie financiën. Het is ook zichtbaar via de resoluties die zijn aangenomen door de VNG. https://vng.nl/nieuws/op-naar-een-solide-meerjarig-financieel-perspectief De VNG heeft regelmatig overleg met het ministerie, onder andere via het BOFv (Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen) een overleg tussen de fondsbeheerders, VNG en het IPO en de unie van Waterschappen. De VNG brengt waar mogelijk de financiële situaties van de gemeenten onder de aandacht bij de diverse politieke partijen om te zorgen dat de financiering van gemeenten aandacht krijgt in de verkiezingsprogramma's en straks ook leidt tot goede afspraken in het nieuwe kabinet. Waar gemeenten op andere onderwerpen wel eens verschillende belangen hebben is dat op het gebied van gemeentefinanciën niet aan de orde. Gemeenten zijn goed georganiseerd en de VNG kan vanuit haar formele rol daardoor een krachtig geluid laten horen. Inmiddels heeft de Taskforce Taken en Middelen Gemeenten, onder leiding van Alexander Rinnooy Kan op 1 september 2023 advies uitgebracht aan de VNG met als strekking dat er in de nabije toekomst duidelijkheid moet ontstaan over de op langere termijn beschikbare structurele middelen van gemeenten via het gemeentefonds. Er kan volgens dit advies niet gewacht worden op een coalitieakkoord van een nieuw kabinet. Ook dit onderzoek brengt de VNG volop onder de aandacht in Den Haag. Rinnooy Kan: Korting op gemeentefonds heeft grote gevolgen VNG
3.	Welke zijn die negatieve signalen? Antwoord: De financiën van niet alleen de gemeenten maar ook van de rijksoverheid en de provincies staan onder druk. Er zijn meerdere dossiers waar extra geld voor gevraagd wordt door IPO, UWA en het Rijk zelf. Het risico is dat er op een klein onderdeel een stap wordt gezet maar dat het grote tekort niet wordt opgelost. Zie hiervoor ook bijvoorbeeld de recente berichtgeving in het NRC (Opinie Het zwembad? Jeugdzorg? Gemeente krijgt nog minder geld – NRC; https://www.nrc.nl/nieuws/2023/10/16/het-zwembad-jeugdzorg-gemeente-krijgt-nog-minder-geld-a4177404 Er zijn meerdere onderdelen die een rol spelen bij de korting van gemeenten: accres, normering en bijvoorbeeld ook de opschalingskorting. Daarbij speelt dat de incidentele overschotten die gemeenten hadden in de jaarrekeningen 2022 niet in het voordeel van deze discussie zijn.

8K – In vogelvlucht; Ontwikkelingen in beleid

Ontwikkelingen in beleid (Achtkarspelen)	
CDA	
1.	<i>Riolering, blz. 14</i> De volledig noodzakelijke verhoging van de rioolheffing wordt echter niet doorgerekend aan de inwoners. Er wordt uit de egalisatievoorziening riolering een onttrekking gedaan om de stijging af te vlakken. Vraag: Hoe hoog is de egalisatiereserve? Evt. wanneer en hoe wordt die bijgevuld? Antwoord:
2.	<i>Ombuigingen, blz. 16</i> In het kader van de jaarrekening 2022 is de stand van zaken met betrekking tot de ombuigingen geactualiseerd. Veel is inmiddels gerealiseerd, echter een aantal onderwerpen niet. Het college heeft in de afgelopen periode het pakket van de nog niet gerealiseerde ombuigingen tegen het licht te houden en de uitkomsten (en verwerking) hiervan meegenomen in de voorliggende begroting. In de begroting 2024-2027 is hieraan gevolg gegeven en is een bedrag van € 402.000 voor 2024 oplopend tot € 611.000 voor 2027 ten laste van het begrotingssaldo gebracht. Vraag: Waarom niet extra gas op procesoptimalisatie. Daar heeft nieuwe organisatie baat bij. Graag totaal overzicht van kosten baten procesoptimalisatie. Antwoord: Of er extra gas wordt gegeven hangt af van de vraag hoe de nieuwe gemeente er uit gaat zien en wat voor gemeente we willen zijn. Vast staat dat de procesoptimalisatie zoals die nu in WM8KTD verband is opgenomen, geen stand kan houden Antwoord: Of er extra gas wordt gegeven hangt af van de vraag hoe de nieuwe gemeente er uit gaat zien en wat voor gemeente we willen zijn. Met de opbouw van de nieuwe organisatie hebben we te maken met een nieuwe situatie en zullen processen opnieuw moeten worden ingericht. Vast staat dat de procesoptimalisatie zoals die nu in WM8KTD verband is opgenomen, geen stand kan houden.
3.	<i>Reductie formatieplan Sociaal Domein, ombuigingen overige deel, blz. 17</i> Is dit een winstwaarschuwing? Antwoord: De tekst kan worden gelezen als een winstwaarschuwing. Het zal een lastige opgave worden om rest van de ombuiging te halen zonder dat er problemen in de gebiedsteams ontstaan. Wel kan er mogelijk nog steeds door efficiency of op andere onderdelen een (deel) van de bezuiniging worden behaald. Hierbij werkt de ontvlechting en opbouw nieuwe organisaties als enigszins complicerende factor.
4.	<i>Omgevingswet, blz. 25</i> De invoering van de Omgevingswet is inmiddels definitief en start op 1 januari 2024. Hier is al jaren aan gewerkt en zijn veel kosten voor gemaakt. Waar zitten de baten (in euro's en fte's) van de omgevingswet? Antwoord: Om deze vraag zorgvuldig te kunnen beantwoorden is de reactietermijn iets te kort gebleken. Een reactie op deze vraag volgt tijdens de begrotingsmarkt en/of schriftelijk beantwoord voorafgaand aan de begrotingsbehandeling.

5.	<i>WMO/Participatie/Jeugd, blz. 27 (derde alinea, discussie met het Rijk)</i> Kunt u iets zeggen over de scenario's van de discussie met het rijk en of dit perspectief biedt richting 2026? Antwoord: Om deze vraag zorgvuldig te kunnen beantwoorden is de reactietermijn iets te kort gebleken. Een reactie op deze vraag volgt tijdens de begrotingsmarkt en/of schriftelijk beantwoord voorafgaand aan de begrotingsbehandeling.
6.	<i>MOA, blz. 28</i> Als gevolg van de inwerkingtreding van de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen houdt de MOA de huidige governance, waarbij het college het stichtingsbestuur vormt, tegen het licht. Vraag: Betekent dit dat het college het bestuur niet meer mag vormen of komt er een geheel nieuwe organisatievorm? Antwoord: Op dit moment wordt er (samen met de MOA) gekeken naar welke (rechts-)vormen een oplossing kunnen bieden naar de toekomst. De huidige vorm is niet houdbaar. Verwachting is dat er in 2024 een keuze wordt gemaakt waar de Raad dan ook een zienswijze op kan geven.
8.	<i>Mogelijke financiële gevolgen ontvlechting, blz. 29, laatste 2 zinnen</i> Het voorstel is om dit op basis van het in de raad besproken plan van aanpak in de begrotingswijzigingen van december aan u voor te leggen. Deze incidenteel benodigde middelen worden ten laste van de Algemene Reserve gebracht. Vraag: indicatie? Klopt bedrag uit risicoparagraaf? Antwoord: Om deze vraag zorgvuldig te kunnen beantwoorden is de reactietermijn iets te kort gebleken. Een reactie op deze vraag volgt tijdens de begrotingsmarkt en/of schriftelijk beantwoord voorafgaand aan de begrotingsbehandeling.
CU	
1.	<i>Ontwikkeling van het begrotingssaldo, blz. 11</i> Hier lezen we dat de budgetten minimaregelingen zijn geactualiseerd. Dit levert een voordeel op van 9000, kan aangegeven worden wat die besparing precies is? Zijn er regelingen geschrapt of blijkt uit de afgelopen jaren dat er minder gebruik is gemaakt van de budgetten? Antwoord: De laatste jaren wordt inderdaad minder gebruik gemaakt van de regelingen, ondanks dat van gemeentezijde het bestaan van de regelingen onder de aandacht is gebracht. Zo is de Geldgids kortgeleden geactualiseerd en is er weer een nieuwe versie in ontwikkeling. Daarnaast worden alle mogelijkheden voor hulp en ondersteuning via de gebruikelijke kanalen (gemeentelijke website en social media en infopagina) voortdurend onder de aandacht gebracht. In samenwerking met de afdeling communicatie wordt gekeken of er nog meer creatieve manieren zijn om de regelingen nog beter onder de aandacht te brengen. Voor hulp bij het aanvragen kan men altijd bij de gemeente terecht, terwijl men ook gebruik kan maken van de laagdrempelige hulp van het Steunpunt uitkeringsgerechtigden SUSKA, dat gesprekken heeft in Buitenpost en Surhuisterveen en natuurlijk kan men ook via een medewerker van een Gebiedsteam om hulp vragen.
2.	<i>Blz. 24: Duurzaamheid</i>

	De evaluatie van de Duurzaamheidsagenda in 2024 wordt vermeld. We gaan ervanuit dat de evaluatie van het energieloket, en daarmee de energiecoaching, gewoon in 2023 nog plaatsvindt. Klopt dit? Antwoord: Ja dat klopt. Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan de evaluatie van het energieloket, de verwachting is dat deze in 2023 wordt afgerond. Ook de energiecoaching vindt in 2023 plaats.
3.	<i>Bestuur en dienstverlening</i> <i>Organisatieontwikkeling, blz. 29, één na laatste alinea:</i> Er wordt gesproken over investeren in extra capaciteit voor een periode van 2 jaar. Waarvoor worden deze extra medewerkers ingezet? Is dit in de begroting al op geld gezet? Antwoord: De op bladzijde 29 bedoelde extra capaciteit voor een periode van twee jaar betreft bijna alle aanvragen in de Kadernota 2024-2027 voor personeel. Zie voor een nadere toelichting ondermeer blz. 176 en 177 van de begroting en de diverse programma's onder het kopje "Uitwerking Kadernota 2024-2027. Het betreft de volgende inzet: Teamleider I&A (00.04.02) Teamleider HRM (00.04.03) Bestuurscommunicatie adviseur (00.04.06) Juridische zaken - Inkoopcoördinator (00.04.10) Juridische zaken - Inkoop - flexibele schil (00.04.11) HRM - Strategische ondersteuning en advisering (00.04.50) Financiën - AOIB en Senior Financieel Adviseur (00.04.51) I&A - Continuïteit en kwaliteit informatievoorziening (00.04.52) Jurist handhaving (01.01) Jurist veiligheid (01.02) Horeca- evenementenbeleid (01.07) Gebiedsteam-zorg in de school (GIS) (04.02) Ekstra formaasje Frysk taalbelied (05.04) Uitvoeringsplan Participatiewet - Inzet jobhunter (06.07) Gebiedsregisseur in de huisartsenpraktijk (POH Jeugd) (06.08) Coördinator Maatschappelijk Vastgoed (06.12) Formatie stikstof (07.02)
FNP	
1.	<i>Wijzigingen saldo begroting, blz. 22</i> Aktualisearring ferdieling personielskosten nei eksploitaasje, 8K -109 en TD +109, wat hâldt dit yn? Antwurd: Zie antwoord vraag 2
2.	<i>Wijzigingen saldo begroting, blz. 22</i> Doarpekoördinator (fan tenzij nei 50-50): moat it dan ek net wêze: 93 8K en 93 TD ynstee fan -93 TD? Antwurd: Technisch beschouwd horen de wijzigingen van vraag 1 en 2 bij elkaar. Beide zijn een administratieve aanpassing (correctie) op de primitieve begroting 2024-2027 van de WM naar aanleiding van actualisering van de tenzij-situatie van de dorpencoördinator en de

	afstemming tussen bijdragen van 8K en TD aan de WM. Per saldo gaat het om een gering verschil in de bijdragen.
PvdA/GroenLinks	
1.	<i>Blz. 10, tweede paragraaf 'Uitgangspunten begroting 2024-2027'.</i> Er staat "Bij de begrotingsopstelling van 2024-2027 is uitgegaan van het <u>bestaand beleid</u> zoals geformuleerd in de (meerjaren)begroting 2023-2026 en de Kadernota 2024-2027." Dat begrijp ik. Wat ik niet begrijp is wat daarna komt: "De <u>nieuwe beleidswensen</u> op basis van de <u>Kadernota 2022-2025</u> zijn geïntegreerd in deze begroting." Ik ga ervan uit dat er hier mogelijk sprake is van een stukje oude tekst uit een vorige begroting. Iets verderop staat: "De (meerjaren)begroting 2024-2027 wordt uitgedrukt in verwachte prijzen van 2024. Dit betekent dat we voor <u>de jaren 2023 en verder</u> uitgaan van een constant loon- en prijsniveau voor zowel de uitgaven als inkomsten." Eveneens een 'verschrijving'? Aansluitend: kan dit wel (beter: is dit correct), als we aan de inkomstenkant (voor zover ik begrijp) niettemin rekening houden met een verhoogde rijksbijdrage waarin de loon- en prijsstijgingen wél worden meegenomen? Dit zou immers een vertekend en te positief beeld van de werkelijke situatie betekenen. Antwoord: Uw constatering is juist. Niet alle jaartallen zijn juist overgehaald. Excuus. De juiste tekst moet zijn: "De <i>nieuwe beleidswensen op basis van de Kadernota 2024-2027 zijn geïntegreerd in deze begroting. Voor een toelichting verwijzen we u naar de programma's.</i> <i>Daar waar nodig vinden bijstellingen plaats op grond van volumeaanpassingen in relatie tot de autonome ontwikkelingen van onze gemeente. Het kan dan gaan om aanpassingen aan zowel de uitgaven- als aan onze inkomstenkant.</i>" <i>En daarna</i> <i>"De (meerjaren)begroting 2024-2027 wordt uitgedrukt in verwachte prijzen van 2024. Dit betekent dat we voor de jaren 2023 en verder uitgaan van een constant loon- en prijsniveau voor zowel de uitgaven als inkomsten."</i> Aansluitend: We ontvangen vanuit het Rijk een bedrag voor compensatie voor Loon en Prijsontwikkelingen (LPO) die we vervolgens inzetten om de betreffende budgetten te corrigeren voor prijsstijgingen.
2.	<i>Blz. 15, paragraaf 'Moties'.</i> Uiteraard doet het deugd dat in de begroting expliciet onze motie P0-M2 tot uitdrukking wordt gebracht. Kan ook niet anders, maar tóch. In de eerste alinea van deze paragraaf staat: "In deze begroting hebben we op verschillende plekken uitvoering gegeven aan deze motie (...) Zo zien we in het onderdeel Vogelvlucht bij Organisatieontwikkeling op hoofdlijnen de stand van zaken terug." Het zal aan mij liggen, maar ik herkende het een en ander niet. Op blz. 29 lees ik wel een inhoudelijk verhaal, maar dat wordt afgesloten met de opmerking dat op dit moment het beeld nog onvoldoende concreet is. Graag een verduidelijking / toelichting. Antwoord:

	Voor het verwerken van de lasten in de begroting maken we onderscheid tussen incidentele en structurele kosten. De incidentele kosten bestaan in hoofdzaak uit kosten die te maken hebben met de ontvlechting en de opbouw voor de nieuwe gemeenten. Hiervoor is een plan van aanpak en begrotingswijziging in voorbereiding. Deze kosten zullen, vanwege het incidentele karakter ervan, worden gedekt uit de algemene reserve. Hoe het structurele lastenpatroon voor de nieuw op te bouwen gemeente er uit gaat zien is op dit moment nog onduidelijk. Hierover wordt op o.a. in de paragraaf Weerstandsvermogen (3.2.2. onder risico's) melding gemaakt. De daadwerkelijke structurele kosten, die te maken hebben met de inrichting van de gemeentelijke organisaties worden in 2025 helder en in het opbouwspoor ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.
3.	<i>Aansluitend: blz. 29 'Organisatieontwikkeling'.</i> In de tweede alinea staat "Gezien onze bestaande uitdagingen versterkt <u>dit project</u> (...)". Bij de ontvlechting en opbouw is sprake van zowel project als proces(-sen). Roset (roset-twente.nl) omschrijft het verschil tussen beide fenomenen heel duidelijk: <i>"Bij projecten gaat het om het geheel van activiteiten die nodig zijn om een bepaald resultaat te kunnen realiseren met een eenmalig karakter binnen de afgesproken scope en met een einddatum, kosten en kwaliteit. Een proces is het geheel van interacties die ontstaan tussen verschillende stakeholders rond een bepaalde kwestie, met het oog op het ontwikkelen en realiseren van een of meerdere projecten. Projecten zijn vaak ene gesloten systeem, waarbij er te maken is met een beweeglijke, onvoorspelbare omgeving, waar processen zich afspelen. Voor het begrijpen van de context en het besturen van de omgeving is een procesmatige benadering meer geschikt."</i> Als het gaat om vragen als 'welke gemeente willen we zijn' en 'welke taken kunnen we wel of niet blijven uitvoeren en van welk niveau' is er volgens mij sprake van een of meer processen. Primaire stakeholders daarbij zijn – naar mijn idee – de raad, de inwoners en de bedrijven, organisaties en instellingen in onze gemeente. En ja, dit kan worden opgevat als een pleidooi voor actieve participatie van de stakeholders in het proces / de processen. Verder kan ik het streven naar een duurzaam perspectief voor de medewerkers en een investering in extra capaciteit van medewerkers voor een periode van twee jaar niet rijmen. Graag een verduidelijking / toelichting. Antwoord: Er bestaan veel definities voor de begrippen Project en Proces. Voor het traject dat voor beide gemeentes voorligt, de opbouw een nieuwe of vernieuwde gemeente, zou je ook nog kunnen spreken van een Programma. Belangrijk is dat beide gemeenten daarin een weg vinden die enerzijds recht doet aan alle stakeholders en die anderzijds beperkt is in de tijd. Daarbinnen liggen vele keuzes voor waaronder die van beschikbare capaciteit om het werk uit te voeren en de nieuwe organisatie goed werkend te krijgen. Deze vraag wordt nader aangevuld

TD – In vogelvlucht; Ontwikkelingen in beleid

Ontwikkelingen in beleid (Tytsjerksteradiel)	
PvdA/GroenLinks	
1.	1.3.2 Ontwikkelingen beleid (blz. 11)

Bij ontwikkelingen na de kadernota staat voor 2027 een bedrag van ruim 1.8 miljoen euro voor actualisering Algemene uitkering voor jaarschijf 2027. Wat houdt die Algemene uitkering voor jaarschijf 2027 in?

Antwoord:

Abusievelijk is bij de doorrekening van de meicirculaire voor de Kadernota 2024-2027 de nieuwe berekening voor het jaar 2027 afgezet tegen de verkeerde beginwaarde (bedrag 2026).

Dit negatieve effect voor het jaar 2027 met betrekking tot de algemene uitkering is een gevolg van het feit dat in de begroting 2023-2026 het jaar 2027 nog niet geactualiseerd was. De cijfers voor het nieuwe jaar (2027), die er bij de nieuwe begroting (2024-2027) bijkomen zijn altijd de structurele cijfers van het laatste jaar van de vorige cyclus. Voor de meeste cijfers is dit ook daadwerkelijk zo echter niet voor de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Het nadeel van het jaar 2027 heeft betrekking op de oplopende korting op het gemeentefonds vanaf 2026 (zie ook tabel bij vraag 3).

2. Hoe kan het dat we pas na de septembercirculaire van dit jaar achter deze ontwikkeling kwamen?

Antwoord:

De constatering van deze ommissie kwam niet na de septembercirculaire, maar kwam naar voren tussen het moment van de kadernota en begroting bij de verwerking van de algemene uitkering in de begroting naar aanleiding van de meicirculaire zoals opgenomen in de Kadernota 2024-2027.

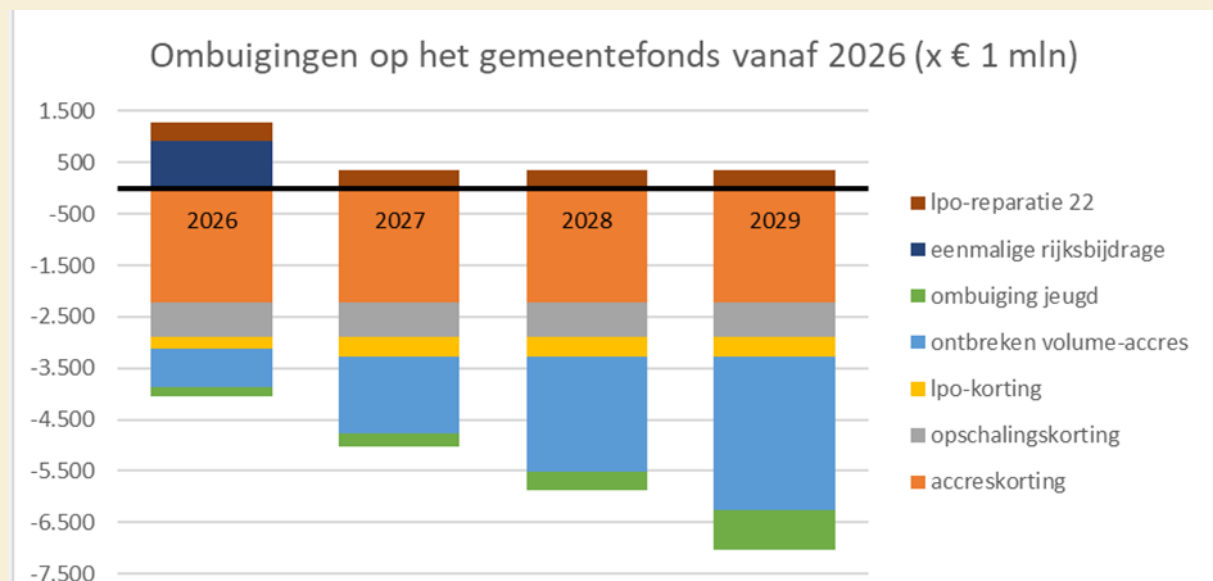
3. Wij zouden verder graag wat meer inzicht willen hebben in de totstandkoming van dit hoge bedrag in 2027?

Antwoord:

Er is een aantal componenten dat van invloed is op de lagere uitkomst van de algemene uitkering uit het gemeentefonds voor 2027 ten opzichte van 2026 naast tal van andere kleine verschillen:

- Eenmalige rijksbijdrage nieuwe financieringssysteem in 2026
- Lagere accresontwikkeling voor 2027 t.o.v. 2026
- Vertaling van nieuwe afspraken Jeugd in meerjarenreeks

De onderstaande grafiek toont hierin de landelijke ontwikkeling,

4.	Hoe kunnen de ontwikkelingen van de inkomsten van het gemeentefonds in '26 van min 119.000 in '27 naar plus 87.000 gaan? Wat zijn de oorzaken? Antwoord: Deze vraag betreft het verschil tussen de netto toename van de algemene uitkering in 2026 en 2027 vanuit de Kadernota 2024-2027. Zie hiervoor onderstaande tabel. De vertaling van de bruto ontwikkeling naar de netto ontwikkeling laat zien dat het verschil tussen 2026 en 2027 zit in de component loon en prijsontwikkelingen. Omdat voor 2027 de verkeerde basis (zie antwoord vraag 1) was gekozen, valt dit bedrag voor 2027 bij de Kadernota fors hoger uit. Door middel van de correctie van ruim € 1,8 miljoen op de € 3,5 uit de Kadernota (zie voor het waarom naar antwoord op vraag 3) is 2027 weer in lijn met de verwachtingen. Tabel uit Kadernota 2024-2027: <table><tr><th>Bedragen x € 1.000</th><th>2024</th><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th></tr><tr><td>Bruto ontwikkeling algemene uitkering</td><td>4.487</td><td>4.689</td><td>2.869</td><td>4.632</td></tr><tr><td>waarvan te reserveren voor ontwikkelingen:</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Behoedzaamheidsbuffer (loon- en prijsontwikkelingen)</td><td>2.623</td><td>2.567</td><td>1.950</td><td>3.508</td></tr><tr><td>Reservering stelpost ambities Uitvoeringsprogramma</td><td>1.000</td><td>1.000</td><td>1.000</td><td>1.000</td></tr><tr><td>Taakmutaties</td><td>41</td><td>42</td><td>38</td><td>37</td></tr><tr><td>Subtotaal</td><td>3.664</td><td>3.609</td><td>2.988</td><td>4.545</td></tr><tr><td>Netto toename algemene uitkering</td><td>823</td><td>1.080</td><td>-119</td><td>87</td></tr></table>	Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027	Bruto ontwikkeling algemene uitkering	4.487	4.689	2.869	4.632	waarvan te reserveren voor ontwikkelingen:					Behoedzaamheidsbuffer (loon- en prijsontwikkelingen)	2.623	2.567	1.950	3.508	Reservering stelpost ambities Uitvoeringsprogramma	1.000	1.000	1.000	1.000	Taakmutaties	41	42	38	37	Subtotaal	3.664	3.609	2.988	4.545	Netto toename algemene uitkering	823	1.080	-119	87
Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027																																					
Bruto ontwikkeling algemene uitkering	4.487	4.689	2.869	4.632																																					
waarvan te reserveren voor ontwikkelingen:																																									
Behoedzaamheidsbuffer (loon- en prijsontwikkelingen)	2.623	2.567	1.950	3.508																																					
Reservering stelpost ambities Uitvoeringsprogramma	1.000	1.000	1.000	1.000																																					
Taakmutaties	41	42	38	37																																					
Subtotaal	3.664	3.609	2.988	4.545																																					
Netto toename algemene uitkering	823	1.080	-119	87																																					
VVD																																									

8K - Programma 0 - Bestuur en ondersteuning

CDA	
1.	<i>Gemeentelijke co-financiering EU-Leaderprogramma 2024-2027, blz. 34</i> Past een garantstelling voor LEADER binnen ons treasury statuut? Antwoord: Een garantstelling is hier niet aan de orde. Met de storting in de reserve is de dekking voor de cofinanciering geregeld.
2.	<i>Motie Stelpost kosten ontvlechting Werkmaatschappij 8KTD, blz. 34</i> In deze begroting hebben we op verschillende plekken uitvoering gegeven aan deze motie, waarin gevraagd werd om een vertaling op te nemen van de benodigde uitgaven voor de ontvlechttings- en opbouwoperatie. Zo zien we in vogelvlucht onder organisatieontwikkeling in hoofdlijnen de stand van zaken terug. Tenslotte vindt u ook in de paragraaf Weerstandsvermogen dit onderwerp benoemd met daarin een voorlopige inschatting van de financiële consequenties. Daarnaast zullen vanaf nu tot eind 2024 incidentele kosten worden gemaakt. Het voorstel is om dit op basis van het in de raad besproken plan van aanpak in de begrotingswijzigingen van december aan u voor te leggen. Deze incidenteel benodigde middelen worden ten laste van de Algemene Reserve gebracht.

Pag. 101 weerstandsvermogen zegt:

Ontvlechting Werkmaatschappij 8KTD Risico Op 22 juni 2023 hebben de beide raden aangegeven dat ze kiezen voor ontvlechting van de samenwerking. Naar verwachting gaat dit structureel meer kosten. Het feit dat er ontvlecht gaat worden staat vast en is daarmee geen risico. Het risico is vooral gelegen in de hoogte van de kosten. Dit kan meer of minder zijn. Strategie Proces van ontvlechting van de werkmaatschappij 8KTD en de opbouw van de gemeentelijke organisatie zo goed mogelijk in beeld brengen.

Financieel gevolg € 1.500.000- € 1.800.000 Kans van optreden 50% Benodigd weerstandsvermogen € 750.000 - € 900.00

Vraag: Hoe realistisch is deze inschatting en valt dat straks niet enorm tegen?

Antwoord:

Om deze vraag zorgvuldig te kunnen beantwoorden is de reactietermijn iets te kort gebleken. Een reactie op deze vraag volgt tijdens de begrotingsmarkt en/of schriftelijk beantwoord voorafgaand aan de begrotingsbehandeling.

TD - Programma 0 - Bestuur en ondersteuning

Programma 0 - Bestuur en ondersteuning (Tytsjerksteradiel)

8K - Programma 1 - Veiligheid**Programma 1 – Veiligheid (Achtcarspelen)**

1.	<p><i>Nieuw of gewijzigd beleid</i>
 <i>Horeca- evenementenbeleid; side 38</i>
 De formaasje wurdt útwreide mei 0,2 fte kosten 23.500? Is dit konform wat wy ôfsprutsen hawwe yn de Kadernota?
 En dat jildt ek foar de oare utsettingen op side 39: 2x 29.000 (jurist veiligheid en kwaliteitsmedewerker handhaving)</p> <p>Antwurd:
 De formatie Horeca- en evenementenbeleid komt inderdaad vanuit de Kadernota 2024 (nr. 01.07) en is vanuit de KN meegegaan naar de begroting.
 Ook de functie van kwaliteitsmedewerker handhaving is meegekomen vanuit de KN 2024. Maar dit beleid is al in 2023 ingezet en via de KN nu structureel opgenomen in de begroting.</p> |
|----|--|

TD - Programma 1 – Veiligheid**Programma 1 - Veiligheid (Tytsjerksteradiel)**

8K - Programma 2 - Verkeer, vervoer en waterstaat

Programma 2 - Verkeer, vervoer en waterstaat (Achtkarspelen)	
CDA	
1.	<i>Verkeersplan fietsveiligheid, blz. 43</i> Per maatregel is een raming gemaakt. Het betreft nieuw beleid en sluit aan op het bestuursakkoord. Een gedeelte (€ 60.000) wordt gedekt uit reguliere onderhoudsbudgetten. De dekking in de programmabegroting 2024 bestaat uit de kapitaallasten die een jaar na de uitvoering ten laste van de exploitatie worden gebracht. Er worden de onderstaande kredieten gevraagd: · 2024: € 56.000 · 2025: € 50.000 · 2026: € 17.000 Waar is 2027? Antwoord: Om deze vraag zorgvuldig te kunnen beantwoorden is de reactietermijn iets te kort gebleken. Een reactie op deze vraag volgt tijdens de begrotingsmarkt en/of schriftelijk beantwoord voorafgaand aan de begrotingsbehandeling.
FNP	
1.	<i>Wat willen we bereiken en hoe gaan we dat doen</i> <i>Nieuw of gewijzigd beleid, side 42</i> Hjir stiet dat de damwand fan de haven Koatstertille ferfongen wurde moat. Kloppet it dat de kosten hjirfan gruttendiels betelle wurde út it Boaiemdelgong-fûns? Antwurd: Dat klopt niet. In de Kadernota is hierover het volgende aangegeven: <i>De damwand met ongeveer een lengte van 400 meter wordt vervangen. Kootstertille valt in het gebied van de bodemdaling. Dat betekent dat we voor eventuele meerkosten als gevolg van de bodemdaling, bijvoorbeeld een hogere damwand, een claim kunnen en zullen indienen bij de bodemdalingscommissie (NAM). Het gevraagde krediet in de kadernota (en nu dus in de begroting) gaat om de gemeentelijke kosten in het geheel.</i> De kosten zullen grotendeels door de gemeente moeten worden betaald en eventuele meerkosten als gevolg van de bodemdaling dienen we in bij de bodemdalingscommissie (NAM).

TD - Programma 2 - Verkeer, vervoer en waterstaat

Programma 2 - Verkeer, vervoer en waterstaat (Tytsjerksteradiel)	
PvdA/GroenLinks	
1.	Verkeer, vervoer en waterstaat Verklaring verschillen (blz. 49) Wat is 'borging bijhouden beheerdata' en waarom een verschil met '23? Antwoord: In de Kadernota 2022-2025 en vanaf de begroting 2022-2025 is voor de borging bijhouden beheerdata structureel €40.000 gevraagd. Voor de jaren 2022 en 2023 kon gebruik worden gemaakt van al beschikbare middelen voor het project 'op orde brengen van de beheerdata' inclusief de koppeling van het beheerpakket aan de BGT. We verwachten dat hier sprake is van onderuitputting. Omdat dus vanaf de jaarschijf 2024 voor het eerst (extra) geld nodig is, komt dit in de verschillen analyse tussen 2024 en 2023 naar voren. Borging bijhouden beheerdata gaat over het digitaal op orde houden van onze areaal gegevens (wegen, riolering, openbare verlichting etc.) in de openbare ruimte. Deze gegevens zijn noodzakelijk om de openbare ruimte volgens afgesproken kwaliteitsnormen te onderhouden. Daarvoor is actueel inzicht noodzakelijk in het te beheren areaal. Dit om onder meer als onderlegger te dienen voor beleids- en beheerplannen, de inzet van onze buitendienstmedewerkers en uit te besteden werkzaamheden/diensten. Daarnaast hebben wij wettelijke verplichtingen op onderdelen qua beschikbaarheid van data voor derden. De taak - het bijhouden van de data - is zowel toegenomen in omvang, de noodzaak als in complexiteit waardoor het structureel meer aandacht verdient. Om hieraan te kunnen voldoen is er structureel een databeheerder nodig voor het bijhouden van de areaalgegevens. Het gaat om het verwerken van mutaties die voortdurend aan de orde zijn vanwege areaalaanpassingen (dorpsuitleg, aan-/en verkoop van gronden), uitvoering van onderhouds- en/of reconstructiewerkzaamheden, enzovoort. Verder leidt het bijhouden van de basiskaart, die gekoppeld is en dient als onderlegger voor de beheerkaarten, ook tot een continu stroom van wijzigingen/mutaties.

8K - Programma 3 - Economie

Programma 3 – Economie (Achtkarspelen)	
CDA	
1.	<i>Regionale samenwerking, blz. 45</i> De regionale samenwerking zetten wij in om voor onze ondernemers voldoende kwalitatieve bedrijventerreinen beschikbaar te krijgen. Vraag: Kunnen onze ondernemers bedrijventerreinen krijgen of heb je beperkingen door het DIDAM arrest? Antwoord: Het Didam-arrest is er juist op gericht om ondernemers gelijke kansen te bieden om in aanmerking te komen voor bedrijfskavels.
2.	<i>Deelname Friese projectenmachine, blz. 46</i> Wat heeft de Friese projectenmachine ons opgeleverd (en Fryslân?) Antwoord: De gemeenten in de ANNO-regio doen vooreerst 2 jaar mee aan Friese Projectenmachine (formele naam is nu EuropaPact Fryslân). Dit in tegenstelling tot de andere Friese gemeenten, die voor 4 jaar participeren in EuropaPact Fryslân. Afgesproken is om na die 2 jaar te evalueren. De start van de Friese Projectenmachine (formele naam is nu EuropaPact Fryslân) is een half jaar later in uitvoering gekomen dan gepland. Dat had te maken met het aantrekken van op dit thema deskundige medewerkers. Dit is aanleiding geweest dat de gemeenten in onze regio de provincie gevraagd hebben om de projectperiode van 2 jaar met een half jaar te verlengen. Hier is nog geen definitieve reactie op ontvangen. Hierdoor zal in het voorjaar van 2024 een evaluatie over de resultaten volgen. Het college legt daarna de evaluatie met een voorstel voor aan de raad. Op basis daarvan is het aan de raden een besluit te nemen over verdere participatie in EuropaPact Fryslân. Wat wel duidelijk is dat voor succesvolle projecten, waarvoor een aanvraag kan worden ingediend, er in het algemeen een langere aanlooptijd nodig is.
CU	
1.	<i>Wat willen we bereiken en hoe gaan we dat doen</i> <i>Overige ontwikkelingen</i> <i>Deelname Friese projectenmachine (blz. 46)</i> De tekst in de eerste zin onder dit kopje klopt niet: "In de 2021 is besloten.....". Kan de ontbrekende tekst ingevuld worden? Antwoord: Het woordje 'de' hoort er niet in thuis; "in 2021 is besloten"
2.	<i>Wat willen we bereiken en hoe gaan we dat doen</i> <i>Overige ontwikkelingen, blz. 46</i> Hier lezen we dat er vanaf 2024 geen budget meer is voor de Friese Projectenmachine. Wat heeft deelname hieraan de afgelopen jaren opgeleverd voor de gemeente Achtkarspelen? Antwoord:

	De gemeenten in de ANNO-regio doen vooreerst 2 jaar mee aan Friese Projectenmachine (formele naam is nu EuropaPact Fryslân). Dit in tegenstelling tot de andere Friese gemeenten, die voor 4 jaar participeren in EuropaPact Fryslân. Afgesproken is om na die 2 jaar te evalueren. De start van de Friese Projectenmachine (formele naam is nu EuropaPact Fryslân) is een half jaar later in uitvoering gekomen dan gepland. Dat had te maken met het aantrekken van op dit thema deskundige medewerkers. Dit is aanleiding geweest dat de gemeenten in onze regio de provincie gevraagd hebben om de projectperiode van 2 jaar met een half jaar te verlengen. Hier is nog geen definitieve reactie op ontvangen. Hierdoor zal in het voorjaar van 2024 een evaluatie over de resultaten volgen. Het college legt daarna de evaluatie met een voorstel voor aan de raad. Op basis daarvan is het aan de raden een besluit te nemen over verdere participatie in EuropaPact Fryslân. Wat wel duidelijk is dat voor succesvolle projecten, waarvoor een aanvraag kan worden ingediend, er in het algemeen een langere aanlooptijd nodig is.
FNP	
1.	<i>Wat willen we bereiken en hoe gaan we dat doen, side 45</i> Hokker plannen lizze der om de yndustryterreinen út te wreidzjen en/as nij te ûntwikkeljen? Antwurd: In het Convenant bedrijventerreinen Noordoost Fryslân 2022-2035 (LIS 8-7-2022, https://achtkarspelen.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/bbef1075-94b5-427a-bb91-7b9c54226a25) staan regionale afspraken over de (gefaseerde) uitbreiding van bedrijventerreinen. Voor Achtkarspelen geldt dat er afspraken zijn gemaakt over uitbreiding van bedrijventerreinen in Buitenpost (De Swadde), Harkema (Quakkenburg) en Surhuisterveen (Lauwerskwartier 3e fase). Daarnaast is er ruimte voor separate ontwikkelingen van in totaal 6 hectare. Op 22 september jl. heeft de gemeenteraad het volgende besloten betreft de uitbreiding in Harkema: - het ontwerpbestemmingsplan 'Harkema – Uitbreiding bedrijventerrein Quakkenburg' vrij te geven voor ter inzagelegging; - De bouwgrondexploitatie 'Harkema – Uitbreiding bedrijventerrein Quakkenburg' vast te stellen en het complex 'Harkema – Uitbreiding bedrijventerrein Quakkenburg' te openen; Op dit moment zijn er onderzoeken gestart voor de ontwikkeling van het bedrijventerrein De Swadde in Buitenpost. De ontwikkeling van het Lauwerskwartier in Surhuisterveen hangt samen met de verplaatsing van de voetbalvelden.

TD - Programma 3 – Economie

Programma 3 - Economie (Tytsjerksteradiel)	
PvdA/GroenLinks	
1.	Blz. 51: De deelname aan de Friese Projectenmachine in de jaren 2022 en 2023 wordt m.i.v. 1 jan 2024 beëindigd. Wat heeft deze deelname opgeleverd? Antwoord: De gemeenten in de ANNO-regio doen vooreerst 2 jaar mee aan Friese Projectenmachine (formele naam is nu EuropaPact Fryslân). Dit in tegenstelling tot de andere Friese gemeenten, die voor vier jaar participeren in EuropaPact Fryslân. Afgesproken is om na die twee jaar te evalueren. De start van de Friese Projectenmachine (formele naam is nu EuropaPact Fryslân) is een half jaar later in uitvoering gekomen dan gepland. Dat had te maken met het aantrekken van op dit thema deskundige medewerkers. Dit is aanleiding geweest dat de gemeenten in onze regio de provincie gevraagd hebben om de projectperiode van twee jaar met een half jaar te verlengen. Hier is nog geen definitieve reactie op ontvangen. Hierdoor zal in het voorjaar van 2024 een evaluatie over de resultaten volgen. Het college legt daarna de evaluatie met een voorstel voor aan de raad. Op basis daarvan is het aan de raden een besluit te nemen over verdere participatie in EuropaPact Fryslân. Wat wel duidelijk is dat voor succesvolle projecten, waarvoor een aanvraag kan worden ingediend, er in het algemeen een langere aanlooptijd nodig is.

8K - Programma 4 - Onderwijs

Programma 4 - Onderwijs (Achtcarspelen)	
CDA	
1.	<i>Indicatoren, blz. 51</i> Indicator Absoluut verzuim 0,0 aantal (2020). Vraag: Hoe kun je sturen op data van 2020? Antwoord: De scores van 2021-2022 zijn intussen bekend. Dan is dit cijfer echter ook 0 (jaarverslag startWijzer 2021-2022).
FNP	
1.	<i>Overige ontwikkelingen</i> <i>Nationaal Programma Onderwijs, side 49</i> Der binne ekstra oeren ynkocht by KEARN. Falle dizze ynkeap kosten ûnder de €132.000 dy't begrut binne foar de Proeftuin GIS? (Gebiedsteam in Scholen) Antwurd:

	De extra uren jongerenwerk bij Kearn vallen niet onder de 132.000,- euro voor de Proeftuin GIS. Het bedrag voor die extra uren Kearn komt ten laste van de NPO middelen (Nationaal Programma Onderwijs)
2.	<i>Overige ontwikkelingen</i> <i>Nationaal Programma Onderwijs, side 49</i> Dizze Proeftuin, jildt dat foar sawol Basisûnderwiis as foar Fuortset Underwiis? Antwurd: Ja, geldt zowel voor het basisonderwijs als voorgezet onderwijs
3.	<i>Overige ontwikkelingen</i> <i>Nationaal Programma Onderwijs, side 49</i> Gemeente Achtkarspelen ûntfangt fan it Ryk €527.000 foar it NPO (Nationaal Programma Onderwijs). As de €132.000 fan de Proeftuin GIS der ôf giet, op wat wurdt de restearjende €395.000 ynset? Antwurd: Dit budget is/wordt reeds besteed aan - ureninzet GIS in 2022 en 2023 (gestart per mei 2022); - jongerenwerk in het VO (Kearn) 2022 t/m 2024; - eenmalige culturele activiteiten voor jongeren (Cultuurcentrum de Wâldsang); Voor het continueren van de proeftuin GIS in 2024 is € 132.000,= begroot.

TD - Programma 4 – Onderwijs

Programma 4 - Onderwijs (Tytsjerksteradiel)	
PvdA/GroenLinks	
1.	Leerlingenvervoer Voor het leerlingenvervoer door Jobinder staat een bedrag van 138.000 euro extra. Betreft dit alleen hogere kosten van brandstof of zijn er meer redenen hiervoor? Ik heb me inmiddels aangemeld voor de bijeenkomst op de 21e november. Antwoord: Dit betreft niet alleen hogere kosten van brandstof, maar ook geïndexeerde vervoerskosten (indexering volgens NEA-index) met 13,7 procent, toegenomen leerlingenvervoer o.a. door stijging speciale indicaties.

8K - Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie

Programma 5 – Sport, cultuur en recreatie (Achtcarspelen)	
CDA	
1.	<i>De Kruidhof, blz. 54</i> Vraag: Welk effect heeft de onrust rond pachters op de exploitatie van de Kruidhof? Antwoord: Om deze vraag zorgvuldig te kunnen beantwoorden is de reactietermijn iets te kort gebleken. Een reactie op deze vraag volgt tijdens de begrotingsmarkt en/of schriftelijk beantwoord voorafgaand aan de begrotingsbehandeling.
FNP	
1.	<i>Wat willen we bereiken en hoe gaan we dat doen</i> <i>Nieuw of gewijzigd beleid, side 53</i> Wat wurdt it totaal fte's foar Achtcarspelen foar de formaasje Frysk Taalbelied? Antwurd: Op dit stuit is der 0,1 fte (4 oeren yn 'e wike) foar it ûntwikkeljen, advisearjen en útfieren fan it Frysk taalbelied foar beide gemeenten. Foar 2024 en 2025 is der 0,1 fte ekstra frege foar it ûntwikkeljen en advisearjen en 0,3 fte (12 oeren) foar it útfieren fan it Frysk taalbelied binnen de WM8KTD. Fan 2026 ôf is der wer 0,1 fte beskikber foar alle taken, te ferdielen oer twa gemeenten.
2.	<i>Wat willen we bereiken en hoe gaan we dat doen</i> <i>Nieuw of gewijzigd beleid</i> <i>Motie Jild Wâldsang foar Frysktalige musicals groepen 7 en 8, side 53</i> Wêrom fynt der pas in it neijier fan 2023 oerlis plak? Hâldt dit yn dat der foar it earst pas yn 2025 in Frysktalige musical opfierd wurde kin? Antwurd: De moasje is krekt foar de simmerfakânsje oannommen en de hjerst is it earste momint foar in oerlis. It ûntwikkeljen en organisearjen fan in musical kostet tiid. De dosinten moatte it neist harren reguliere wurk dwaan. Utfiering fan de musical yn 2025 (skoaljier 2024-2025) is in realistyske planning.
3.	<i>Wat willen we bereiken en hoe gaan we dat doen</i> <i>Nieuw of gewijzigd beleid</i> <i>Overige ontwikkelingen</i> <i>Ombuiging; Stoppen aanleg fietspaden, blz. 53</i> De besparring kapitaallêsten troch it stopjen fan oanlis fan nije fytspaden sil foar 2024 €14.000 heger wêze as foar 2023. Wat is de totale besparring, hoe sjocht dat der yn 2025 út, en wêr wurdt dit besparre jild foar brûkt? Antwurd: De totale besparring foar 2024 is € 41.000. De besparring yn 2025 is ek € 41.000. De besparre kapitaallêsten bin as resultaat fan it besunigingsplan ferwurke yn it begruttingsaldo, der is net in spesifyk doel oan keppele.
4.	<i>Wat willen we bereiken en hoe gaan we dat doen</i> <i>Nieuw of gewijzigd beleid</i> <i>Overige ontwikkelingen</i> <i>Onderhoudssubsidies voor monumenten, side 54</i>

	Der is ûnderhâldsubsydzje takend oan in oantal monuminten fan €22.000, ferdield oer 6 jier. Is der in ferdieling beskikber per monumint? Antwurd: De subsydzje is takend foar: Mune De Mûnts 5.288 Mune De Boktsjasker 3.709 Jeltingahûs 4.323 Mariakerk - Toren Buitenpost 2.617 Walburgakerk – Toren Drogeham 1.101 Klokketoren Surhuisterveen 1.076 Doarpstsjerke – Toren Surhuizum 2.015 Petruskerk – Toren Twijzel 2.181
5.	<i>Wat willen we bereiken en hoe gaan we dat doen</i> <i>Nieuw of gewijzigd beleid</i> <i>Overige ontwikkelingen</i> <i>De Kruidhof, side 54</i> Der is foar keazen om de folsleine beëage besparing op de eksploitaasjekosten fan de nije loads by de Kruidhof Bûtenpost op te nimmen yn de begrutting 2024 e.f. De start hie fertraging, dus ek de ferwachte mooglike positive effekten. Wêrom dochs opnimme yn begrutting? Antwurd: De beoogde besparing komt voort uit het door de raad gekozen scenario om 'De Kruidhof de trekpleister in de gemeente Achtkarspelen te laten zijn en ervoor te zorgen dat inwoners (weer) meedoen'. Dit betreft een besparing op de exploitatie van De Kruidhof (Programma 5) en een besparing op minder inzet van externe commerciële partijen en een beoogde uitstroom uit de uitkeringen (Programma 6). Voor de besparing op de exploitatie van De Kruidhof is uitgegaan van een gerealiseerde nieuwe loads. Nu de realisatie 'vertraging' oploopt doordat dit als een werkervaringsproject wordt gerealiseerd, zal dit lastiger worden. Ondanks deze 'vertraging' houden we de ambitie om de bezuiniging op de exploitatie van De Kruidhof in 2024 te realiseren.

TD - Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie

Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie (Tytsjerksteradiel)	
PvdA/GroenLinks	
1.	Sport, cultuur en recreatie Verklaring verschillen (blz. 62) Kunt u een verklaring geven voor het grote aantal verschillen tussen '23 en '24 binnen dit programma. Zeker als je kijkt naar aantal en bedrag EN als je dit vergelijkt met de andere programma's en het kleine aantal verschillen in de afgelopen jaren binnen dit programma 5. Antwoord: Deze verschillen worden veroorzaakt doordat in de kadernota van 2024, die in de raadsvergadering van 13 juli 2023 is behandeld, nieuw beleid is voorgesteld waarvan de effecten in dit programma zichtbaar worden omdat deze puur betrekking hebben op dit programma. Denk hierbij aan de uitwerking van het biodiversiteitsplan. Daarnaast bestaan de verschillen uit kadernotapunten binnen andere programma's waarvan de kosten doorbelast worden naar programma 5. Dit moet omdat een deel van de activiteiten uit de andere programma's gekoppeld zijn aan de onderwerpen in programma 5 (conform de BBV voorschriften) verantwoord moeten worden. Denk hierbij aan de jurist handhaving. De toename van het aantal verschillen in 2024 ten opzichte van 2023 wordt veroorzaakt door een groter aantal punten nieuw beleid, die via de kadernota zijn aangevraagd, en (deels) in programma 5 worden moeten verantwoord. Ten aanzien van het bestaand beleid zijn de effecten van de (hogere) indexaties van de werkbudgetten gepresenteerd. Om het inzicht te vergroten zijn in deze begroting de indexaties (ten laste van de behoedzaamheidsbuffer) in de verschilverklaring per onderdeel gepresenteerd. In de vorige begroting waren deze onderdelen meer gecombineerd onder de overige ontwikkelingen gepresenteerd.
2.	De Twirre (blz. 58) "We willen Scoutingvereniging de Twirre ondersteunen in het verduurzamen van het clubgebouw door een eenmalige cofinanciering van €75.000 voor de Leader subsidie. Als de gemeente door cofinanciering bijdraagt aan het subsidiebedrag wordt ook een subsidie van het Iepen Mienskipsfûns mogelijk gemaakt. Hiermee wordt het voor de Twirre mogelijk om meer subsidies te verwerven om het project haalbaar te maken." Uit de brief van de scoutingvereniging van 5/10/23 aan de raad blijkt dat de leadersubsidie voor NoardEast Fryslan nog niet zeker is. Heeft het al dan niet toekennen van die subsidie effect op de subsidie van onze gemeente? Antwoord: De cofinanciering voor Leader wordt pas actueel als de aanvraag voor de subsidie toegewezen is. De helft van de subsidie wordt gefinancierd door de gemeente. De gemeente ontvangt in dat geval een factuur van de SNN waarbij 50% van het subsidiebedrag in rekening wordt gebracht.
3.	Verduurzamen gemeentelijk vastgoed (fase 1) (blz. 60) De totale kosten voor het gasloos maken van 6 gebouwen worden geschat op c.a. 2,3miljoen. Welke zes gebouwen betreft dit? Antwoord: Dit betreft de volgende gebouwen: • Glinstra State

	• Sporthal Hege Fiif Hurdegaryp • MFC Maskelyn Hurdegaryp • Gymzaal Eastermar • Gymzaal 't Heech Noardburgum • MFC de Balstien Noardburgum
VVD	

8K - Programma 6 - Sociaal Domein

Programma 6 – Sociaal Domein (Achtkarspelen)	
CDA	
1.	<i>Uitvoeringsplan Participatiewet - Inzet jobhunter, blz. 59</i> De kosten van de jobhunter voor gemeente Achtkarspelen bedragen € 56.000 per jaar. In het kader van de aanstaande organisatiewijziging als gevolg van de keuze van de raden wordt dit budget voor 2024 en 2025 incidenteel aangevraagd. Vraag: Is dit geen regulier werk voor het werkgeversteam? Antwoord: Om deze vraag zorgvuldig te kunnen beantwoorden is de reactietermijn iets te kort gebleken. Een reactie op deze vraag volgt tijdens de begrotingsmarkt en/of schriftelijk beantwoord voorafgaand aan de begrotingsbehandeling.
1.	<i>Nieuw of gewijzigd beleid</i> <i>Gebiedsregisseur in de huisartsenpraktijk (POH Jeugd), side 59</i> De kosten fan in gebiedsregisseur yn de húsartsen praktijken (POH Jeugd) sille €102.000 kostje en in part dêrfan, €45.000, komt út de beskikbere POK middelen. It Kolleezje ferwachtet dat it restant betelle wurde kin út de 'mooglike' besparing troch û.o. previnsje en 'vroeg-signalering' troch dizze POH Jeugd. Is dat net te rooskleurig wannear't der noch gjin evaluaasje en sifers beskikber binne oangeande de effekten fan sa'n POH Jeugd? Antwurd: Er zijn wel cijfers beschikbaar. De inzet van de POH Jeugd is namelijk geëvalueerd. Deze evaluatie is gedeeld met de raad. De evaluatie richt zich op 2022. Ervan uitgaande dat het om een kortdurend/licht hulptraject zou gaan (vaak 5C €3750,-) dan zijn met de pilot ten minste de volgende uitgaven voorkomen in Harkema in 2022: €86.250 (23x€3750,-).
2.	<i>Overige ontwikkelingen</i> <i>Herinrichting beschermingsketen Jeugdzorg (Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming), side 60</i> De wetjouwing is yn 2025 klear, is al bekend wat dat kostje sil foar Achtkarspelen? (En foar 2026?) Antwurd: De verwachting is dat in het voorjaar van 2024 het besluit valt over de inrichting van een voorkeursvariant van een regionaal veiligheidsteam. In de loop van 2024 zal dit besluit uitgewerkt worden, waarbij ook de benodigde veranderingen in wet- en regelgeving inzichtelijk wordt gemaakt. Daarover zal nog gedebatteerd moeten worden. In de 2e helft van 2025 zal er een politiek besluit worden genomen en de beoogde afronding zal in de

2e helft van 2027 zijn. Deze ontwikkelingen zijn wel afhankelijk van het kabinet en de aankomende verkiezingen. Er is niet bekend wat dit gaat betekenen voor de individuele gemeenten.

TD - Programma 6 - Sociaal domein

Programma 6 - Sociaal domein (Tytsjerksteradiel)

8K - Programma 7 - Volksgezondheid en milieu

Programma 7 – Volksgezondheid en milieu (Achtkarspelen)

CDA

1.	<p><i>Milieubeheer, blz. 67, eerste zin</i></p> <p>Met de komst van de Omgevingswet, zoals deze naar verwachting per 1 januari 2023 dan eindelijk daadwerkelijk inwerking zal treden, gaat er voor de milieutaken veel veranderen. Vraag: Is toch 2024??</p> <p>Antwoord:
Ja, dat is 1 januari 2024.</p> |
|----|---|

CU

1.	<i>Overige ontwikkelingen</i> <i>FUMO; extra bijdrage 2024, blz. 69:</i> Er worden taken overgeheveld naar de FUMO. Hierdoor hoeft de gemeente zelf minder uit te voeren. Om hoeveel geld gaat dit en waarom wordt dit niet als voordeel ingeboekt? Antwoord: In de raadsvergadering van 12 oktober 2023 is door de raad besloten om de bijdrage aan de FUMO bij te stellen. In dit raadsvoorstel is opgenomen dat het college ervan uitgaat dat de overheveling van taken op termijn een besparing van taken oplevert en daar naartoe werkt. Gezien de onzekerheid met betrekking tot de realisatie van deze potentiële besparing (de indruk is dat uitbesteding aan FUMO is duurder dan intern uitvoeren) is deze besparing niet ingerekend in de begroting 2024.

TD - Programma 7 - Volksgezondheid en milieu

Programma 7 - Volksgezondheid en milieu (Tytsjerksteradiel)

PvdA/GroenLinks

1.	Fumo; extra bijdrage 2024 (blz. 77): Door de Omgevingswet vindt er een verschuiving van taken plaats van de gemeente naar de FUMO, dit leidt tot een verhoging van de bijdrage richting de FUMO van € 145.000 voor Tytsjerksteradiel. Leidt de verschuiving van taken van gemeente naar FUMO tot een verlaging van de uitgaven door onze gemeente?

	Antwoord: In de raadsvergadering van 12 oktober 2023 is door de raad besloten om de bijdrage aan de FUMO bij te stellen. In dit raadsvoorstel is opgenomen dat het college ervan uitgaat dat de overheveling van taken op termijn een besparing van taken oplevert en daar naartoe werkt. Gezien de onzekerheid met betrekking tot de realisatie van deze potentiële besparing (de indruk is dat uitbesteding aan FUMO is duurder dan intern uitvoeren) is deze besparing niet ingerekend in de begroting 2024.
--	--

8K - Programma 8 - Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Programma 8 – Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (Achtkarspelen)	
CDA	
1.	<i>Overige ontwikkelingen</i> <i>Implementatie Omgevingswet, blz. 73</i> Vraag: Nogmaals, er staat niets over voordelen en baten van de omgevingswet? Antwoord: Om deze vraag zorgvuldig te kunnen beantwoorden is de reactietermijn iets te kort gebleken. Een reactie op deze vraag volgt tijdens de begrotingsmarkt en/of schriftelijk beantwoord voorafgaand aan de begrotingsbehandeling.
CU	
1.	<i>Verklaring verschillen, blz. 74</i> Er wordt een bedrag van 200K voordelig gemeld i.v.m. uitvoering woningbouwprogramma. Betekent dit het door de raad extra beschikbaar gestelde bedrag om de woningbouw te versnellen niet wordt uitgegeven? Zo, ja waarom niet? Welke inspanningen zijn er gedaan om dit bedrag wel voor het beoogde doel in te zetten? Antwoord: Het budget is besteed aan extra capaciteit projectleiding voor woningbouwprojecten. Het bedrag is dus wel uitgegeven maar het moet nog administratief worden overgeheveld naar de personeelsbegroting.

TD - Programma 8 - Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Programma 8 - Volkshuisvesting, RO en stedelijke vernieuwing (Tytsjerksteradiel)	
PvdA/GroenLinks	
1.	Beleid op verhuur van panden (blz. 81) Beleid is nodig voor een transparante en uniforme huurprijsbepaling waarmee de gemeente voldoet aan de wettelijke vereisten. De kosten hiervoor zijn eenmalig € 16.000. Door dit beleid samen met de gemeente Achtkarspelen op te stellen kunnen de kosten worden verdeeld waardoor deze op € 7.500 uitkomen. Bij de bedragen in verklaring van verschillen staat opgenomen € 8.000, naar ik aanneem is dat ook in bovenstaande alinea de bedoeling. Antwoord: In de begroting ronden we in de tekst de bedragen zoveel mogelijk af op duizenden euro's. Het bedrag van € 7.500 is afgerond € 8.000. Voor beide gemeenten € 8.000 maakt € 16.000 in totaal. In de financiële administratie is echter (tweemaal) € 7.500 opgenomen.

8K – Overhead

Overhead (Achtkarspelen)	
CDA	
1.	<i>Nieuw of gewijzigd beleid</i> Vanaf pag. 77 erg veel fte uitzetting. Is dat tijdelijk met het oog op nieuwe organisatie en zijn deze mensen tijdig te werven of kunnen ze alvast worden toegedeeld naar 1 van beide gemeenten zodat we i.p.v. dure zzp direct vaste krachten met binding kunnen aannemen? Antwoord: Om deze vraag zorgvuldig te kunnen beantwoorden is de reactietermijn iets te kort gebleken. Een reactie op deze vraag volgt tijdens de begrotingsmarkt en/of schriftelijk beantwoord voorafgaand aan de begrotingsbehandeling.
2.	<i>Overige ontwikkelingen</i> <i>Indexatie ICT, Indexatie schoonmaakkosten en Indexatie gas en elektra, blz. 83</i> Vraag: Hoe verhouden deze indexaties zich tot het uitgangspunt van een constant loon- en prijsniveau voor zowel de uitgaven als inkomsten? (zie pag. 10) Antwoord: Om deze vraag zorgvuldig te kunnen beantwoorden is de reactietermijn iets te kort gebleken. Een reactie op deze vraag volgt tijdens de begrotingsmarkt en/of schriftelijk beantwoord voorafgaand aan de begrotingsbehandeling.
FNP	
1.	<i>Nieuw of gewijzigd beleid</i> <i>HRM - Strategische ondersteuning en advisering, side 78</i>

	Wêrom stean de útsettingen foar HRM net op jild lykas alle oare ûnderdielen? Antwurd: Deze uitzetting maakt onderdeel uit van een gehaal aan uitzetting dat wordt gedekt uit de algemene reserve. Een nadere uitwerking hiervan is te vinden op de pagina's 157 en 158 waarin wordt toegelicht op welke manier deze posten zijn uitgewerkt in de begroting.
2.	<i>Verklaring verschillen, side 85</i> Hoe kin it dat wy foar it managementsekretariaat yn 2024 €48.000 mear kwyd binne dan yn 2023? It kin gjin útwreiding wêze want dêr is in moasje foar oannaam om dat net te dwaan. Graach útlis. Antwurd: Dit bedrag is vanuit de KN onterecht blijven staan in deze analyse. Deze formatie is niet opgenomen in de begroting. De lijst op blz. 85 bevat alle formatie die wel is opgenomen in de begroting (en uit de AR worden gedekt). In de analyse wordt deze regel en het nadeel verwijderd en onderin bij de post overig wordt het bedrag –50N (ipv (-135N)).

TD – Overhead

Overhead (Tytsjerksteradiel)	
CDA	
1.	Blz 90 Wat zijn de jaarlijkse kosten voor het heffen van toeristenbelasting? En wat zijn de jaarlijkse baten? Antwoord: De verwachte opbrengst voor de begroting 2024 is € 460.000. De structurele kosten bedragen € 7.000.

8K - 3.2.1 Paragraaf Lokale heffingen

3.2.1 – Paragraaf Lokale heffingen (Achtcarspelen)	
CDA	
1.	<i>Leges Omgevingsvergunningen, pag. 94</i> <i>De kostendekkendheid van de omgevingsvergunningen voor 2024 wordt weergegeven in onderstaande tabel.</i> Welke invloed heeft de nieuwe omgevingswet op deze kosten? Antwoord: Om deze vraag zorgvuldig te kunnen beantwoorden is de reactietermijn iets te kort gebleken. Een reactie op deze vraag volgt tijdens de begrotingsmarkt en/of schriftelijk beantwoord voorafgaand aan de begrotingsbehandeling.
CU	
1.	<i>Toelichtingen</i> <i>Overige belastingen, Toeristenbelasting, blz. 90</i> Wat zijn de jaarlijkse kosten voor het heffen van toeristenbelasting? En wat zijn de jaarlijkse baten?

Antwoord:

De jaarlijkse baten zijn afhankelijk van de omstandigheden in de toeristische sector. Het eerste jaar waarover de belasting van toepassing is, is 2022 met een opbrengst van 24.000,- De kosten zijn structureel ongeveer 1.500.

TD - 3.2.1 Paragraaf Lokale heffingen

3.2.1 Paragraaf Lokale heffingen (Tytsjerksteradiel)

8K - 3.2.2 Paragraaf Weerstandsvermogen c.a.

3.2.2. – Paragraaf Weerstandsvermogen c.a. (Achtcarspelen)

CDA

1.	<i>Specificatie van risico's</i> <i>Ontvlechting Werkmaatschappij 8KTD, pag. 101</i> Vraag: Hoe realistisch zijn deze bedragen en hoe realistisch is de kans van optreden? Zou een voorziening hier niet beter op zijn plaats zijn? Antwoord: Om deze vraag zorgvuldig te kunnen beantwoorden is de reactietermijn iets te kort gebleken. Een reactie op deze vraag volgt tijdens de begrotingsmarkt en/of schriftelijk beantwoord voorafgaand aan de begrotingsbehandeling.
1.	<i>Specificatie van risico's</i> <i>Omgevingswet, pag. 103</i> Vraag: Omgevingswet is een pm post hier nog op haar plaats. Met invoering op 1 januari moet er toch wel iets van in te schatten zijn? Antwoord: Om deze vraag zorgvuldig te kunnen beantwoorden is de reactietermijn iets te kort gebleken. Een reactie op deze vraag volgt tijdens de begrotingsmarkt en/of schriftelijk beantwoord voorafgaand aan de begrotingsbehandeling.
1.	<i>Specificatie van risico's</i> <i>Kosten personeel, pag. 106</i> Vraag: Worden CAO effecten niet gecompenseerd? Antwoord: Om deze vraag zorgvuldig te kunnen beantwoorden is de reactietermijn iets te kort gebleken. Een reactie op deze vraag volgt tijdens de begrotingsmarkt en/of schriftelijk beantwoord voorafgaand aan de begrotingsbehandeling.
1.	<i>Huidige stand, pag. 109</i> <i>De stand van de algemene reserve bedraagt einde 2022 € 31.924. De verwachte stand van de algemene reserve bedraagt einde 2023 € 25.451. De verwachting voor de jaren 2024-2028, inclusief het verloop, wordt op de volgende pagina's getoond.</i> Vraag: Graag in Jip en Janneke taal hoe het komt dat de algemene reserve dit jaar met € 6.473.000,- is gekrompen. De storting zijn hoger dan de onttrekkingen en toch die forse daling?? Antwoord:
2.	<i>Kengetallen</i> <i>Financiële positie samengevat, pag. 111, 1^e alinea</i>

Vraag: Is dit een trend in 8K? De brief op de jaarrekening van de provincie van 28 september geeft een ander beeld. Hier staan alleen zorgen over de woonlasten in, terwijl de rest positief afsteekt bij andere gemeenten.

Antwoord:

Om deze vraag zorgvuldig te kunnen beantwoorden is de reactietermijn iets te kort gebleken. Een reactie op deze vraag volgt tijdens de begrotingsmarkt en/of schriftelijk beantwoord voorafgaand aan de begrotingsbehandeling.

TD - 3.2.2 Paragraaf Weerstandsvermogen

3.2.2 Paragraaf Weerstandsvermogen (Tytsjerksteradiel)	
PvdA/GroenLinks	
1.	Kengetallen (blz 122) Wat de kengetallen betreft zijn er alleen matige en ongunstige cijfers voor de Structurele exploitatieruimte (voor de jaren '23-'26). Waar hebben we het hier over? Hoe zijn de ongunstige cijfers ontstaan en hoe worden de cijfers weer gunstig? Kan dit alleen maar door meer structurele baten op te voeren? Antwoord: Anne Jan van der Ploeg Dit kengetal geeft aan of er sprake is van een begrotingsoverschot dan wel een begrotingstekort. Voor de begroting 2023, 2024 en 2025 is er sprake van een begrotingsoverschot (= positief kengetal). Voor de jaren 2026 en 2027 is er sprake van een begrotingstekort (= negatief kengetal) Het begrotingstekort voor de jaren 2026 en 2027 wordt grotendeels veroorzaakt door de bezuinigingen op het gemeentefonds. De cijfers kunnen op verschillende manieren weer gunstig worden voor de jaren 2026 en verder. We noemen hier: • Verhoging van structurele middelen voor gemeenten in het gemeentefonds • Verhoging van de OZB • Verlaging van de uitgaven (lasten) op basis van een nieuw pakket aan ombuigingen

8K - 3.2.3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

3.2.3 – Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen (Achtkarspelen)	
FNP	
1.	<i>Nadere toelichting</i> <i>Riolering, side 113</i> Komme der ek jilden fan it Wetterskip nei de gemeente ta? Hjir en dêr kinne wy it wetter net mear kwyd op 'e boezem. Wurde de kosten hjir fan fergoede troch WF? Draacht de gaswinner by ús yn it gebiet ek mei oan ferfangjende maatrigels fan it rioel? (Troch de boaiemdelgong sil ús gemeente de kommende jierren noch al wat jilden kwyd wêze.) Antwurd: Voor het uitvoeren van een aantal taken die It Wetterskip heeft voor water binnen de bebouwde kom, ontvangt de gemeente middelen om deze taken voor haar uit te voeren. Dit betreft beheer en onderhoud van een aantal aangewezen wateren (overeenkomst stedelijk water gemeente-Wetterskip). Voor het verder afvoeren van stedelijk water naar de boezem heeft It Wetterskip zelf een verantwoordelijkheid en draagt zij zelf ook deze kosten. Schade aan gemeentelijke eigendommen a.g.v. bodemdaling dienen we in bij de bodemdalingscommissie (NAM).

TD - 3.2.3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen**3.2.3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen (Tytsjerksteradiel)****8K - 3.2.4 Paragraaf Financiering****3.2.4 – Paragraaf Financiering (Achtcarspelen)****CDA**

1.	<p><i>Renteschema, blz. 117</i></p> <p>Vraag: Kunt u aangeven wanneer de rentevast perioden aflopen? Kunnen we nog profiteren van de lage rente uit het recente verleden of lopen we het risico om straks heel veel meer rente te moeten betalen?</p> <p>Antwoord:
Om deze vraag zorgvuldig te kunnen beantwoorden is de reactietermijn iets te kort gebleken. Een reactie op deze vraag volgt tijdens de begrotingsmarkt en/of schriftelijk beantwoord voorafgaand aan de begrotingsbehandeling.</p> |
|-----------|--|

TD - 3.2.4 Paragraaf Financiering**3.2.4 Paragraaf Financiering (Tytsjerksteradiel)****8K - 3.2.5 Paragraaf Bedrijfsvoering****3.2.5 – Paragraaf Bedrijfsvoering (Achtcarspelen)****CDA**

1.	<p><i>Opvolging Management Letter, blz. 119</i></p> <p>Vraag: Wanneer hebben jullie laatste verbetermonitor gehad en graag laatste paragraaf wat concreter.</p> <p>Antwoord:
Om deze vraag zorgvuldig te kunnen beantwoorden is de reactietermijn iets te kort gebleken. Een reactie op deze vraag volgt tijdens de begrotingsmarkt en/of schriftelijk beantwoord voorafgaand aan de begrotingsbehandeling.</p> |
|-----------|--|

TD - 3.2.5 Paragraaf Bedrijfsvoering**3.2.5 Paragraaf Bedrijfsvoering (Tytsjerksteradiel)****8K - 3.2.6 Paragraaf Verbonden partijen**

3.2.6. – Paragraaf Verbonden partijen (Achtkarspelen)	
CDA	
1.	<i>Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân, blz. 132</i> Vraag: waarom zijn de bedragen niet ingevoerd bij de kerncijfers? Antwoord: Om deze vraag zorgvuldig te kunnen beantwoorden is de reactietermijn iets te kort gebleken. Een reactie op deze vraag volgt tijdens de begrotingsmarkt en/of schriftelijk beantwoord voorafgaand aan de begrotingsbehandeling.
2.	<i>Stichting MOA, blz. 133</i> Vraag: waarom zijn de bedragen niet ingevoerd bij de kerncijfers? Antwoord: Om deze vraag zorgvuldig te kunnen beantwoorden is de reactietermijn iets te kort gebleken. Een reactie op deze vraag volgt tijdens de begrotingsmarkt en/of schriftelijk beantwoord voorafgaand aan de begrotingsbehandeling.

TD - 3.2.6 Paragraaf Verbonden partijen

3.2.6 Paragraaf Verbonden partijen (Tytsjerksteradiel)
--

8K - 3.2.7 Paragraaf Grondbeleid

3.2.7. – Paragraaf Grondbeleid (Achtkarspelen)	
FNP	
1.	<i>Grondprijzen, side 147</i> Wurdt it ek tiid dat de gemeente ôfstappe kin fan de merk-konforme grûnprijzen? (In projektûntwikkelder hat faaks mear jild oer foar grûn, en is de gemeente op foarhân al op efterstân setten.) Antwurd: Bij de uitgifte van bouwrijpe grond wil de gemeente voorkomen dat er staatssteun van toepassing is. Op het moment dat er geen sprake is van staatssteun en de gemeente verricht een economische activiteit, dan is de Wet Markt en Overheid van toepassing. Een marktconforme grondprijs voorkomt dat er sprake is van staatssteun en zal een prijs zijn die de markt (waaronder projectontwikkelaars) ervoor over heeft. Bij de uitgifte van gronden voor projectontwikkelaars passen we regelmatig verkoop bij inschrijving toe waarbij de ondergrens de marktconforme taxatiewaarde is, op het moment dat duidelijk is dat er meerdere serieuze belangstellenden zijn en de grond gewild is. Voorbeeld hiervan is de grondverkoop van de Fûgelkamp te Harkema.

TD - 3.2.7 Paragraaf Grondbeleid**3.2.7 Paragraaf Grondbeleid (Tytsjerksteradiel)****8K - 3.2.8 Paragraaf Wet Open Overheid****3.2.8. – Paragraaf Wet Open Overheid (Achtkarspelen)****TD - 3.2.8 Paragraaf Wet Open Overheid****3.2.7 Paragraaf Grondbeleid (Tytsjerksteradiel)****8K - 4. Financiële begroting****4. – Financiële begroting (Achtkarspelen)****TD - 4. Financiële begroting****4. Financiële begroting (Tytsjerksteradiel)**